

Lausunto

4.2.2025

VN/17928/2024

VN/17928/2024-OKM-97

Eduskunnan Sivistysvaliokunnalle

Lausunto laista perusopetuslain muuttamisesta HE 212/2024 vp

Esityksen keskeinen sisältö

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi perusopetuslakia siten, että rajoitettaisiin puhelimen tai muiden mobiililaitteiden käyttöä koulun työpäivän aikana, vahvistettaisiin aluehallintovirastojen toimivaltuuksia koulujen laillisuusvalvonnassa ja lisättäisiin liikunnallisen elämäntavan edistämisen. Lisäksi esityksessä perusopetuslakiin tehtäisiin säädöshuoltoa.

Laissa säädettäisiin niistä tilanteista, joissa puhelimen tai muun mobiililaitteen käyttö olisi sallittua oppitunnin aikana. Oppilas saisi käyttää oppilaan toimintakykyä ylläpitäviä digitaalisia laitteita oppimiseen tarvittavina apuvälineinä. Esityksellä ei rajoiteta tieto- ja viestintäteknologista opetusta.

Esityksen mukaan koulujen tulisi määrätä järjestyssäännöissään puhelimen tai muun mobiililaitteen käytöstä ja säilytyksestä työpäivän aikana. Järjestyssäännöt ovat koulukohtaisia ja niissä otetaan huomioon paikalliset olosuhteet.

Puhelimen tai muun mobiililaitteen käytön rajoittamisen tarkoituksena on parantaa oppilaiden keskittymistä opetukseen ja koulun muuhun toimintaan.

Esityksessä ehdotetaan perusopetuslakia muutettavaksi siten, että aluehallintovirastot voisivat ottaa myös oma-aloitteisesti tutkittavaksi, onko perusopetuslaissa tarkoitettu opetus järjestetty lain mukaisesti. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset aluehallintovirastojen käytettävissä olevista sanktioista.

Esityksessä ehdotetaan, että liikunnallinen elämäntapa lisätään osaksi esi- ja perusopetuksen tavoitteita.

Esityksessä ehdotetaan, että perusopetuslain niin kutsuttu yleinen asetuksenantovaltuutus kumotaan ja samalla perusopetuslaissa asetuksenantovaltuuksia koskevat säännökset päivitetään vastaamaan perustuslain edellyttämiä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös muuta säädöshuoltoa.

Esitys toteutetaan nykyisten taloudellisten resurssien puitteissa, joten sillä ei ole vaikutuksia valtion tai kuntien talouteen eikä esitys lisäisi merkittävästi opettajien tai rehtoreiden työmäärää.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Voimaantulo ja toimeenpano

Puhelimia ja muita mobiililaitteita, perusopetuksen laillisuusvalvontaa sekä säädöshuoltoa koskevien muutosehdotusten ehdotetaan tulevan voimaan 1.8.2025.

Perusopetuslain 2 §:ä eli liikunnallista elämäntapaa koskeva muutos ehdotetaan tulevan voimaan 1.8.2026, jotta Opetushallitukselle ja paikallisille opetuksen järjestäjille jää riittävästi aikaa opetussuunnitelmien muutoksiin.

Opetushallitus päivittää järjestyssääntöohjeen ja mobiililaitteoppaan puhelinten ja muiden mobiililaitteiden osalta sekä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet liikunnallisen elämäntavan osalta.

Lisäksi puhelimen ja muun mobiililaitteen käyttöön liittyvien rajoitusten vaikutusta rauhallisen kouluympäristön turvaamiseksi peruskouluissa on tarkoitus seurata.

Toimenpidealoitteet

TPA 2/2023 vp opetusta häiritsevien mobiililaitteiden haltuun ottamisesta perusopetuksessa ja TPA 4/2024 vp kännyköiden käytön kieltämisestä peruskoulussa

Toimenpidealoitteissa on vaadittu, että *hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kännyköiden käytön kieltämiseen koulupäivän aikana* (TPA 4/2024 vp, Ari Koponen ym. ps) ja että *hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perusopetuslain muuttamiseksi, jotta opettajilla olisi mahdollisuus ottaa haltuun opetuksen ajaksi opiskelijoiden mobiililaitteet* (TPA 2/2023 vp, Ari Koponen ps).

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että hallituksen esitys vastaa toimenpidealoitteita TPA 2/2023 vp ja TPA 4/2024 vp. Esityksen mukaan oppitunnilla puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö on lähtökohtaisesti kielletty. Poikkeukset tästä on säädetty laissa. Esityksen mukaan koulun on laadittava järjestyssäännöt puhelinten ja muiden mobiililaitteiden säilytyksestä oppituntien aikana.

Esitys selkeyttää perusopetuksen järjestäjän toimivaltaa ja velvoittaa opetuksen järjestäjää antamaan järjestyssäännöt puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käytöstä ja säilytyksestä koulupäivän aikana.

Esityksen mukaan, jos oppilas häiritsee opetusta tai oppimista puhelimella tai muulla mobiililaitteella, olisi rehtorilla tai koulun opettajalla yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaan puhelin tai muu mobiililaitte.

TPA 47/2024 vp välituntien lisäämisestä kännykkäkiellon piiriin

Toimenpidealoitteessa edustaja Mira Nieminen ps, on ehdottanut, että *hallitus ryhtyy toimenpiteisiin välituntien lisäämisestä kännykkäkiellon piiriin*.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että ehdotuksen mukaan koulun olisi laadittava järjestyssäännöt kännykän käytön rajoittamisesta välituntien aikana. Järjestyssääntöjen laatiminen olisi kouluille velvoittavaa. Järjestyssäännöillä ei voida poiketa perustuslaissa säädetyistä perusoikeuksista eikä muista lailla säädetyistä asioista.

Yhteensovittaminen ja tekniset muutostarpeet

Laki perusopetuslain muuttamisesta 1090/2024 vahvistettiin 30.12.2024. Kyseiseen lakiin tehdyt muutokset tulevat osaltaan aiheuttamaan vielä yhteensovittamista ja teknisiä muutostarpeita tähän esitykseen.

Liitteet	Perusopetuslain muutokset HE 212_2024.pptx
Jakelu	Eduskunnan sivistysvaliokunta
Tiedoksi	Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kansliapäällikkö Anita Lehtikoinen Opetus- ja kulttuuriministeriö, Erityisavustaja Lisa Palm